

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Arbetsgruppen för fördelningsmodell för
GU-resurser

2014-08-21

PM till Utbildningsnämnden
och fakultetsekonomer

Förslag om modell för fördelning av resurser till utbildning på grund och avancerad nivå inför 2015

Sammanfattning

Denna PM beskriver hur fördelning av resurser till utbildning på grund- och avancerad nivå kan ske för 2015, från styrelsen till fakultetsnivån (första steget), från fakultets- till institutionsnivån (andra steget) samt inom institution (tredje steget). De principiellt viktigaste förändringarna, i förhållande till nuvarande hantering, gäller följande:

- Resurserna fördelas enligt en gemensam modell för hela SLU.
- En övergång påbörjas där resurstilldelning styrs efter typ av undervisning, istället för baserat på ämnesklassning.
- Hanteringen av universitetsgemensamma utbildningskostnader görs om.
- Detaljstyrningen av kursernas genomförande minskar, vilket ger större utrymme för institutionerna att planera sin verksamhet och sitt resursutnyttjande.
- All ekonomisk aktivitet samlas hos den kursansvariga institutionen.
- Anslagsfördelningen till fakulteterna sker utan avräkning.

För det första steget i fördelningsmodellen tillämpas fortfarande en beräkning baserad på kursernas ämnesklassning och utbildningsområden. Nuvarande anslagsavlyft för finansiering av universitetsgemensamma utbildningskostnader reduceras och medlen fördelas ut i verksamheten och återtas istället via en avgift baserad på studentvolym.

För det andra steget innebär fördelningsmodellen en basersättning för kursledning inkl. administration med extra ersättning för kurser med relativt sett många studenter. Modellen innebär även en basersättning för undervisning som ska möjliggöra viss minsta omfattning på lärarledd tid. Denna nivå bestäms av UN och gäller generellt inom SLU. Därutöver ges extra ersättning till kurser beroende på omfattningen av färdighetsträning/övningar samt gruppstorlek enligt en schabloniserad kategorisering. Modellen ger också ersättning för examination, omfattningen baseras på studentvolymen. För självständiga arbeten (examensarbeten) och praktikkurser görs resurstilldelningen baserat på studentvolymen i två olika ersättningsnivåer.

Modellens konstruktion innebär alltså både en basersättning, som ska ge tillräckliga resurser för att genomföra det kursutbud som har beslutats, och en prestationsbaserad ersättning, som ger mer resurser vid ökat antal studenter och mer resursintensiv undervisning. Modellen medför att samma typ av undervisning ges likartade förutsättningar oavsett inom vilken organisatorisk del av SLU den genomförs eller i vilket/vilka program den ingår. Eftersom resurserna i först steget fortfarande beräknas enligt utbildningsområden, kommer inte samma typ av undervisning ges exakt samma ersättning under 2015. Utöver första steget i fördelningen påverkas de faktiska beloppen även av student- och kursvolymerna inom respektive PN:s ansvarsområde.

Modellen ger tydliga signaler om vad som prioriteras i utbildningen och vilken ambitionsnivå SLU har, vad avser olika typer av undervisning. Det medför en form av definiering av utbildningskvalitet i resursmässiga termer. Eftersom den totala budgeten utgör ett tak, finns en begränsning i hur omfattande kursutbudet kan vara och hur många resurskrävande kurser som kan ges. Detta ger tydliga incitament för PN att kontinuerligt sträva efter rationaliseringar i kursutbudet och utnyttja möjligheter till samläsning mellan olika utbildningsprogram.

Kategoriseringen av kurser bestäms av PN i dialog med ansvariga institutioner och baseras på vilken typ av undervisning som är önskvärd och möjlig för respektive kurs inom given budgetram. PN har möjlighet att omfördela mellan kurser genom att förändra kategoriseringen. Detta kan försämra framförhållningen i institutionernas planering. För att minska risken för olikartade bedömningar mellan olika PN, behövs en synkronisering av det initiala kategoriseringsarbetet.

Den faktiska resursanvändningen bestäms slutligen på institutionsnivå (tredje steget). Resursfördelningsmodellen baseras på en i hög grad schabloniserad beräkning, som är avsedd att ge förutsättningar för olika typer av undervisning. Den egentliga utformningen av undervisningen bestäms av institutions- och kursledning. Kursplanernas detaljstyrning är också på väg att minska genom att timplanerna för olika typer av undervisning tas bort. För kurser med medansvariga institutioner, begränsas den kursansvariga institutionens möjligheter till omfördelning till den egna delen av medelstilldelningen.

Den förändrade resurstilldelningen införs under en treårig övergångsperiod. Arbetsgruppen anser att under den tiden behöver ytterligare förändring av modellen ske med avseende på det första steget – tilldelning från styrelsen till fakultetsnivån. Målsättningen bör vara att ämnesklassningen inte längre ska styra resurstilldelningen, utan den ska helt baseras på typ av undervisning.

Röda markeringar avser kvarstående frågor som kräver fortsatt beredning.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Förkortningar	3
Bakgrund och uppdrag.....	4
Fördelningsmodell från styrelsen till fakultetsnivån	6
Belopp för 2015.....	6
Studentvolym	6
Samarbeten mellan olika PN.....	7
Övergångsåtgärder	8
Fördelningsmodell från fakultets- till institutionsnivån.....	9
Ersättning till viss infrastruktur.....	9
Ersättning till kurser	9
Hur görs kategoriseringen?.....	11
Studentvolym	12
Självständiga arbeten och praktikkurser.....	12
Frågor för PN att ta ställning till.....	12
Övergångsåtgärder	13
Fördelning inom institution	15
Samarbeten mellan olika institutioner	15
Bilaga 1: Programnämnder och programgrupper.....	16
Bilaga 2: PN:s planering och FN:s beslut till institutionerna	17
Bilaga 3: Gemensamma parametrar i modellen – teknisk beskrivning	19
Bilaga 4: Konsekvensanalys av modellen från fakultets- till institutionsnivån	21
Bilaga 5: Konsekvensanalys av modellen med andra parametervärden	22

Förkortningar

EX-kurser – Examensarbetskurser
HST – Helårsstudent
HPR – Helårsprestation
PN – Programnämnd
UN – Utbildningsnämnden

Bakgrund och uppdrag

Det nuvarande fördelningssystemet ser olika ut i olika delar av organisationen och har varierande styrningsverkan på det faktiska utbildningsutbudet. Det finns omotiverade skillnader och ojämna frihetsgrader mellan olika organisatoriska delar inom SLU. Detta tillsammans med nya förutsättningarna för utbildningen medför att nya gemensamma principer för fördelning av GU-medel behövs.

Inom Framtidens SLU uttrycks betydelsen av ökad resurseffektivitet, att underlätta samarbeten över fakultetsgränserna, av förenklad rörlighet för studenter och för att studenter ska få rimligt likartade förutsättningar i liknande kurser. Styrelsen beslutade den 19 februari 2014 (dnr SLU ua 2014.1.1.1-572) om övergripande principer för resursfördelning, vilket innebar ett steg för att realisera målsättningarna och att arbetet med revidering av utbildningsutbudet fick ytterligare ett viktigt ramvillkor tydliggjort.

Principer för resursfördelning till utbildning på grund- och avancerad nivå ska

- vara enkla och transparenta,
- vara SLU-gemensamma,
- ge långsiktiga planeringsramar,
- ge incitament att utveckla nya undervisningsformer,
- ge incitament att en kurs ges på flera program,
- ge rimliga förutsättningar för genomförande av program med få studenter.

Principerna ger förutsättningar för en tydligare styrning där beslut om verksamhetens innehåll och ekonomiska konsekvenser samlas. De innebär inte i sig en omfördelning mellan utbildningsområden, men gör det möjligt att förändra resursfördelningen efter strategiska avvägningar. Vidare medför principerna ett tydligare ansvarstagande från styrelsen för det programutbud man beslutar om. Programgrupper införs för att operationalisera planeringen och resursfördelningen. Principerna bygger även på att den ersättning som årligen beslutas ligger fast; nuvarande avräkning med efterhandsjustering av ersättningen avskaffas.

Styrelsen fastställde i samma beslut följande övergripande principer för resursfördelning till utbildning på grund- och avancerad nivå vid SLU avseende fördelningen från styrelsen till fakultetsnämnderna:

- Resurser för GU fördelas med program och programgrupper som planeringsbas
- Alla program och programgrupper sorteras till ett fåtal ersättningskategorier
- Resursfördelning till program och programgrupper sker genom uppdrag, utan avräkning

Utbildningsnämnden (UN) fick i uppdrag att, i dialog med programnämnderna, ytterligare bearbeta principerna för resursfördelning, särskilt från fakultets- till institutionsnivå. I detta ingick att universitetsadministrationen inkl. fakultetskanslierna hade en viktig roll i arbetet. De nya, gemensamma fördelningsprinciperna ska i sin helhet tillämpas i anslagsfördelningen inför 2015. Målsättningen är att de ska stärka förutsättningarna för att SLU fortsatt ska kunna erbjuda utbildning av hög kvalitet i minst nuvarande omfattning.

På uppdrag av UN, har en projektgrupp arbetat med frågan och lämnade en rapport den 15 maj. De principiella förslag som lämnades där ställde sig UN bakom den 28-29 maj 2014 (§ 53/14). Samtidigt beslöt UN att hänskjuta till universitetsdirektören att, i dialog med fakulteterna, fortsätta beredningen av ärendet. Frågan har därefter behandlats i en mindre arbetsgrupp bestående av utbildningsledare Kristine Kilså (LTV), utbildningsledare Anna Rudebeck (NJ), vicedekan Anders Alanära (S), fakultetsekonom Inger Alderborn (VH) och utbildningshandläggare Johan Torén (sammankallande).

I den fortsatta beredningen har ingått att göra parameterutveckling, konsekvensanalyser, slutlig utformning av ersättningskategorier samt beskriva hur PN kan hantera övergångsperioden med flexibilitet. Fortsatt förankring sker i Utbildningsnämnden, som sammanträder den 28 augusti och 14 oktober 2014.

Parallellt med utformningen av en gemensam modell för resursfördelning till utbildningen, pågår ett annat projekt om hanteringen av gemensamma kostnader. Båda dessa projekt får betydelse för fördelningen av utbildningens resurser.

Fördelningsmodell från styrelsen till fakultetsnivån

Resursfördelningen för 2015 från styrelsen till fakultetsnivån beräknas för varje utbildningsprogram och för studenter utan programkoppling baserat på följande faktorer:

- Den faktiska andelen (av HST) inom respektive utbildningsområde (baserat på data från 2013)
- Planerat/tilldelat antal HST för 2015
- Uppnått antal HPR för 2013

För varje utbildning beräknas tilldelningen som ersättning per utbildningsområde multiplicerat med den aktuella utbildningens andel inom respektive utbildningsområde multiplicerat med studentvolymen. Studentvolymen beräknas här som ett genomsnitt av planerat/tilldelat antal HST för 2015 och uppnått antal HPR för 2013. Tilldelningen summeras per programgrupp och därefter för varje PN.

Belopp för 2015

Utgångspunkten är de belopp som användes vid 2014-års resurstilldelning. De faktiska beloppen för 2015 påverkas av den förändrade hanteringen av resurser för de universitetsgemensamma utbildningskostnaderna. Från och med 2015 finansieras gemensamma ändamål inom utbildningen i huvudsak via institutionerna. Det innebär att en betydande del av de tidigare anslagsavlyften som gjorts på universitets- och fakultetsnivå upphör och dessa medel fördelas ut i verksamheten. Den del av kostnaderna för undervisningslokaler som inte finansieras av institutionernas avgifter (hyror), kommer dock fortsatt att finansieras via anslagsavlyft.

I och med förändringen av finansieringen av gemensamma utbildningskostnader lyfts undervisningslokaler, undervisningsservice/AV-stöd och studerandedatorservice (STUDDS) till universitetsgemensam nivå, efter att tidigare ha hanterats på fakultetsnivå. UN ges då möjlighet att diskutera den framtida inriktningen och kvalitetsnivån.

Anslag som anvisas direkt via regleringsbrevet för SLU fördelas ut till avsedda verksamheter. Alla studenter som läser på SLU (inkl. hippologer och TUVE-studenter) ska bidra till att finansiera universitetsgemensamma kostnader. Del av undervisningslokalernas finansiering sker dock fortsatt via anslagsavlyft enligt ovan.

UN tar ställning till eventuella särskilda resurser som kan behöva avsättas för att möjliggöra ett fortsatt genomförande av vissa utbildningsprogram med få studenter. I och med omorganisationen av universitetet har två utbildningsprogram bytt fakultetstillhörighet. Lantmästarprogrammet styrs numera av PN N&J medan landskapsarkitektprogrammet Ultuna styrs av PN L&T. Frågan om fortsatta övergångsåtgärder i anledning av detta bereds för närvarande i annan ordning.

Studentvolym

Planerat/tilldelat antal HST bygger på prognos och tilldelning för det berörda budgetåret. Senast uppnått antal HPR bygger på data för helåret två år före budgetåret. Vid t.ex. utfasning av nedlagda utbildningar eller vid omläggning över terminsgränser inom program, kan HPR bli högre än HST.

Det första steget av fördelningen baseras alltså fortfarande på det ämnesmässiga innehållet som utgångspunkt för klassning av kurser i ämnen, som i sin tur styr till visst utbildningsområde och därmed vilken ersättning utbildningen får. Ersättningen fördelas lika mellan helårsstudent (50 %) och helårsprestation (50 %), eftersom ett genomsnitt beräknas för dessa tal. Antalet HST fångar den planerade/tilldelade volymen, medan antalet HPR anger den tidigare uppnådda volymen. Detta förfarande reducerar osäkerheten i prognosvärden liksom svängningar mellan åren.

Anslaget fördelas utan avräkning. Om den faktiska produktionen avviker från beräkningarna i anslagsfördelningen för 2015, påverkar det dock fördelningen för efterkommande år. Ersättningen för dubbelklassade kurser kvarstår för 2015, men måste hanteras redan i anslagsfördelningen eftersom ingen avräkning kommer att ske i efterhand. Hantering av avgifter från avgiftsskyldiga studenter sker på samma sätt som 2014.

Det första steget av fördelningen beräknas per utbildningsprogram som respektive PN ansvarar för. I summeringen per PN ingår även ersättning för viss volym av fristående studenter och fristående kurser, se bilaga 1. De faktiska beräkningsunderlagen för 2015 redovisas i annat dokument.

Samarbeten mellan olika PN

Modellen ska underlätta för samarbeten över organisatoriska gränser. Därför behövs tydliga riktlinjer för hur ansvaret för finansiering av gemensamma kurser ska fördelas. Kurser som ingår i program som hör till olika PN (olika programgrupper) hanteras enligt följande:

Den huvudansvariga PN där programansvar finns (beställare) bestämmer ersättningen till kursen i dialog med utförande institution. Därefter får andra inblandade PN (programgrupper) betala för samläsningen, en viss andel som är överenskommen, till den fakultet där kursansvarig institution finns. Det görs på samma sätt idag mellan fakulteterna när samläsning sker. Skillnaden är att detta måste hanteras redan i anslagsfördelningen, eftersom ingen avräkning kommer att ske i efterhand.

Ansvar för ersättningen delas således mellan berörda PN (programgrupper) där den aktuella kursen ingår. Om inget annat överenskommes, sker fördelningen efter förväntad andel studenter från respektive PN (programgrupp). Förändringar i utbudet av kurser som ingår i flera program, ska förankras med berörda PN och program innan beslut. Relationen mellan planering i PN och beslut i FN beskrivs i bilaga 2.

Utbildningsledarna bör ges i uppdrag att stämma av vilken PN som ska bestämma kurstillfälle och ersättning för enskilda kurser som ingår i mer än en PN:s ansvarsområde. Denna hantering kan behöva utvärderas och utvecklas ytterligare i takt med att allt flera kurser blir gemensamma för allt flera utbildningar inom SLU.

Övergångsåtgärder

Arbetsgruppen anser att UN bör initiera en ny utredning under 2015 för att utvärdera och samla kunskaper från de förändringar som genomförs nu med avseende på fördelningen från fakultets- till institutionsnivån (andra steget, se nästa avsnitt). I samband med detta bör resursinsatsen i förhållandet till olika typer av undervisning analyseras och vid behov justeras. Med detta som grund ska SLU ta ställning till den långsiktiga utformningen av fördelningsmodellen avseende första steget – från styrelsen till fakultetsnivån. Målsättningen bör vara att ämnesklassningen inte längre ska styra resurstilldelningen, utan den ska helt baseras på typ av undervisning.

Fördelningsmodell från fakultets- till institutionsnivå

Ersättning till viss infrastruktur

Finansiering av vissa specifika resurser kan även fortsättningsvis ske med anslagsavlyft på fakultetsnivå. Det gäller framför allt sådan infrastruktur som är tämligen fast på kort till medellång sikt och som utnyttjas av flera utbildningsprogram/studentgrupper, men inte av alla SLU:s studenter. I vissa fall behöver en fördelning göras mellan två eller flera PN. Här avses framför allt:

- Programstudierektorer (inom gemensamma ramar)
- Övningslaboratorier, ritsalar, kliniskt träningscenter och andra specialutformade undervisningslokaler
- Odlingsfaciliteter
- Djurstallar, djursjukhus

Del av finansieringen sker med avgifter (hyror) från de verksamheter som utnyttjar resurserna, på motsvarande sätt som för vanliga undervisningslokaler.

Ersättning till kurser

Modellen beräknar en schablonmässig ersättning per kurs som PN har beslutat om kurstillfälle för. Denna beräkning baseras på ett fåtal faktorer som ska anges per kurs:

- Kursens antal högskolepoäng
- Kategorisering av kurs efter typ av undervisning
 - Mängd färdighetsträning/övningar
 - Gruppstorlek
- Förväntat/tilldelat antal studenter

Modellen är uppbyggd så att en schablonmässig ersättning beräknas per kurs med avsikten att ge rimliga resurser till följande huvudkomponenter i kursens genomförande:

- Basersättning för kursledning, baseras på schablonmässig lärarlön och högskolepoäng.
- Ersättning för själva undervisningen, baseras på schablonmässig lärarlön, högskolepoäng, antal studenter samt typ av undervisning:
 - Basersättning för föreläsningar
 - Extra ersättning för undervisning beroende på pedagogisk modell:
 - Mängd färdighetsträning/övningar
 - Gruppstorlek
- Ersättning för examination baseras på schablonmässig lärarlön och antal studenter.
- Lokalkostnader och andra omkostnader inkl. relevanta OH beaktas också.

Lärlön är en grundparameter och utgår från en genomsnittlig lektorslön vid SLU. Arbetsgruppen är medveten om att de faktiska lärlönerna varierar mellan olika lärarkategorier och inom olika delar av SLU. Modellen korrigerar inte specifikt för detta, men det antas att mer erfarna lärare med relativt sett högre lön, behöver mindre förberedelsetid jämfört med kollegor med lägre lön. Det begränsar spridningen i den faktiska arbetskostnaden. För närvarande utgör den schablonmässiga arbetskostnaden knappt 100 000 kr per månad eller nästan 600 kr per timme inkl. påslag som baseras på lönen, se bilaga 3 för en detaljerad beskrivning.

Basersättning för kursledning ska ge resurser som behövs för att planera och administrera en kurs i de delar som är oberoende av antal studenter. Här ingår att hålla kursplan och annan kursinformation aktuell, schemaläggning och utformning av betygskriterier. För kurser med relativt sett många studenter beräknas en extra ersättning för kursansvar. Denna resurs ska täcka de kostnader som är förknippade med att genomföra en kurs med ökande antal studenter i form av bl.a. en mer komplex schemaläggning och fler studentärenden att hantera.

Resurser för själva undervisningen baseras i huvudsak på följande tre komponenter:

- föreläsningar (motsvarande), som antas genomföras i helkurs (en grupp oavsett antal studenter)
- färdighetsträning/övningar genomförs på olika sätt och mängden gruppundervisning varierar beroende på typ av undervisning
- färdighetsträning/övningar genomförs i grupper av varierande storlek beroende på typ av undervisning

Beräkning av ersättning för undervisningen sker med de schabloniserade nyckeltal, som anges i bilaga 3. Denna resurs ska ge förutsättningar för att planera och genomföra själva undervisningen. Förberedelser och efterarbete beaktas, för såväl föreläsningar som färdighetsträning/övningar.

Ersättning för examination ger resurser för att planera och genomföra examinationen. Tiden det tar att examinera varierar mycket beroende på typ av examination, vilket modellen dock inte tar hänsyn till. Denna resurs ökar vid ökat antal studenter, eftersom det medför fler studentprestationer att bedöma och bedömningen ska göras individuellt. Arbetsgruppen föreslår att UN formulerar ett uppdrag till t.ex. student- och utbildningsservice att närmare analysera rimlig resursinsats för kursledning och examination samt lämna förslag om hur dessa aktiviteter kan rationaliseras.

Vidare beräknas resurser för undervisningslokaler i nivå med SLU:s lokalprislista kopplat till hur omfattande den schemalagda tiden är och antalet grupper. Därutöver ges ett schabloniserat tillägg för omkostnader (materiel och material som behövs i undervisningen). Avslutningsvis ingår ett belopp per student som motsvarar de universitetsgemensamma utbildningskostnader, som tidigare finansierades via anslagsavlyft, men som från och med 2015 betalas av institutionerna.

Kurskategorier – enligt arbetsgruppens förslag

Gruppstorlek, typisk aktivitet	Mängd färdighetsträning/övningar			
	Ingen lärarledd färdighets- träning	Liten mängd färdig- hetsträning (litet gruppundervisning) ca 5 tim/vecka	Mellanmängd färdighetsträning (gruppundervisning) ca 10 tim/vecka	Stor mängd färdighetsträning (mycket grupp- undervisning) ca 20 tim/vecka
Föreläsningskurs (helkurs)	X	X		
Övningar i fält/på sal, seminarier, ca 20 studenter per grupp		X	X	X
Laborationer, ca 10 studenter per grupp		X	X	X
Smågruppsunder- visning, ca 5 studenter per grupp			X	X
Mikrogruppsunder- visning, ca 3 studenter per grupp			X	X

De kategorier som föreslås vara tillgängliga för kursklassning är färgmarkerade.

Hur görs kategoriseringen?

UN bestämmer vilka kategorier som ska finnas och ersättningarna för de olika typerna av undervisning. PN beslutar för respektive kurs om vilken kategorisering som ska göras med avseende på mängden färdighetsträning/övningar och gruppstorlek. Som grund för kategoriseringen ges vägledning i kursplanens mål, uppgifter om undervisningens genomförande i nuvarande kursplaner samt de resursmätt som anges ovan och i bilaga 3. Dialog behöver föras med kursansvariga institutioner. Många kurser genomförs med en stor variation i undervisningsmetoder och flera olika typer av undervisning och gruppstorlekar förekommer inom en och samma kurs. Modellen kan därför, med sina relativt få kategorier, endast ge en schablonmässigt beräknad ersättning som i grova drag tar hänsyn till olika typer av undervisning och antalet studenter. Ytterst blir tilldelningen ett uttryck för de ambitioner PN har inom den budgetram som ges av fördelningen från styrelsen.

För att minska risken för olikartade bedömningar av olika PN, behövs en synkronisering av kategoriseringsarbetet. Fakultetskanslierna har här en viktig roll i beredningen, särskilt under införandefasen. Kategoriseringen av enskilda kurser ska om möjligt dokumenteras i SLUkurs. Data behöver vara enkelt att tillgängliggöra i planeringsarbetet. Målsättningen för 2015 är att samla hela planeringen i ett gemensamt Excel-dokument. För att ytterligare underlätta hanteringen bör det på längre sikt finnas ett planeringsverktyg, som är integrerat i lämpligt, befintligt utbildningssystem. Det är angeläget att ramschema och ekonomisk planering kan hanteras samtidigt.

Studentvolym

Arbetsgruppen har vid ett flertal tillfällen diskuterat hur studentvolymen ska beräknas för att ge en rimligt korrekt bas för resurstilldelningen. Förslaget är att räkna på planerat/tilldelat antal HST, vilket avser en kombination av prognos och tilldelning för det berörda budgetåret. Till skillnad från det första steget i fördelningsmodellen, ingår inte HPR i beräkningen för detta steg av resursfördelningen.

Som underlag för beräkningen ska i förekommande fall de två senast uppnådda HST för berörd kurs redovisas. Om HST för det kommande budgetåret avviker från de tidigare, ska skillnaden motiveras. Rimligheten i planeringen bör stämmas av på totalen för varje institution.

Självständiga arbeten och praktikkurser

Två typer av kurser ligger utanför den ovan beskrivna hanteringen; examensarbetskurser och praktikkurser. Här beräknas ersättningen tillsvidare som en "rak" tilldelning baserat på antal HST med en indelning i två ersättningsnivåer:

Ersättningsnivå	Typ av kurser
Lägre (motsvarande HS-prislapp)	Praktikkurser som är valbara för studenterna och/eller där studenterna svarar huvudsakligen själva för kontakten med praktikvärdarna.
Högre (motsvarande NT-prislapp)	Självständiga arbeten (examensarbeten) på grundnivå.
	Självständiga arbeten (examensarbeten) på avancerad nivå.
	Praktikkurser som är obligatoriska för studenterna och/eller där huvudsakligen SLU svarar för kontakten med praktikvärdarna inkl. omfattande uppföljning/examination.

För t.ex. masterarbeten om 30 hp innebär detta resurser om ca 15 timmar per student i form av handledning och tid för redovisning. Möjligheten att delfinansiera självständiga arbeten på avancerad nivå med medel från redovisningsområdet forskning och forskarutbildning kvarstår.

Frågor för PN att ta ställning till

I fall där tilldelningen från styrelsen inte kommer att räcka för den initialt beräknade tilldelningen till institutionerna inom en programgrupp, finns i huvudsak finns två åtgärder för PN att vidta:

- Reducera kursutbudet
- Ändra kurskategoriseringen

Det finns även ett antal specialfall som PN behöver ta ställning till:

- För kurs med flera kurstillfällen per läsår kan PN besluta om neddragning av ersättningen i förhållande till modellen. Detta görs med hänvisning till att ett upprepat genomförande medför stordriftsfördelar i särskilt planeringen.
- För kurser som genomförs parallellt och till betydande delar gemensamt, trots separata kursplaner och kurstillfällen, kan PN besluta om neddragning av ersättningen i förhållande till modellen. Detta görs med hänvisning till att ett samordnat genomförande medför stordriftsfördelar i såväl planering som genomförande.
- För kurs där beslut fattas om att ställa in annonserat kurstillfälle, kan PN besluta om att ta tillbaka ersättningen för den berörda kursen.
- För kurser som köps in från annat lärosäte, bör tilldelningen ligga i nivå med den kostnad som SLU betalar utföraren. Detta gäller under förutsättning att det är PN som har beslutat om att köpa in utbildningen.
- PN har möjlighet att fördela resurser för särskilda ändamål. Det kan gälla särskilt resurskrävande undervisning, som inte ryms inom den gemensamma modellen och som kontinuerligt behöver extra ersättning för att kunna genomföras. Det kan även gälla särskilda, tidsbegränsade satsningar i form av strategisk samt pedagogisk utveckling och stimulans i samband med bl.a. utveckling eller avveckling av viss utbildning. Åtgärder för ökad kvalitet och resurseffektivitet genom mer intern och extern samverkan kan också behöva stöd. Även om sådana förändringar ska bära sina egna kostnader på sikt, kan initial finansiering via PN underlätta för att fördjupad samverkan över organisatoriska gränser ska komma till stånd.

Medel för särskilda ändamål, bör i första hand användas för prioriterade projekt som kommer ett, flera eller alla utbildningar tillgodo inom en PN:s ansvarsområde. Kontinuerlig utveckling inom enskilda kurser måste rymmas inom den ordinarie ersättning som ges till institutionerna. UN förväntas anvisa utvecklingsmedel som avser hela universitetets utbildningar eller förändringar som påverkar många utbildningar inom flera PN.

Övergångsåtgärder

Införandet av den nya modellen ska ske på ett sådant sätt att drastiska förändringar i resurstilldelningen på institutionsnivå undviks. Långsiktiga planeringsförutsättningar utgör en av de övergripande principer som styrelsen har fastställt. Förändrad tilldelning på institutionsnivå – som följer av den nya fördelningsmodellen – ska införas succesivt över tre år, om förändringen är av betydande omfattning med avseende på institutionens totala anslag till utbildning på grund- och avancerad nivå. UN har också beslutat "att PN ska ha möjlighet till en viss flexibilitet under övergångsperioden" (§ 53/14).

Detta föreslås hanteras på följande sätt:

1. Varje PN kategoriserar kurserna inom respektive programgrupp för 2015.
2. Resursfördelning till institutionerna beräknas enligt modellen. För vissa programgrupper kommer tilldelningen från styrelsen inte att räcka för den beräknade tilldelningen till institutionerna.
3. Varje PN redovisar åtgärder på kort sikt (inför 2015) och på medellång sikt för att senast 2018 vara i balans, dvs. att tilldelningen från styrelsen är i paritet med modellens beräknade ersättning till institutionerna.
4. Även på kort sikt måste varje PN hålla sig inom den resursram som styrelsen tilldelning anger, men viss omfördelning mellan programgrupperna inom respektive PN kan tillåtas under den treåriga övergångsperioden (2015 – 2017).

Fördelning inom institution

Institutionen bestämmer hur medlen ska användas inom sin verksamhet (tredje steget) inom den ram som budget och kursplaner anger. Även om ersättningen beräknas per kurs, är det alltså en institutionsintern fråga hur resurserna ska utnyttjas för att institutionen ska kunna uppfylla sitt uppdrag på bästa sätt. Det innebär att det är möjligt för prefekten (eller den/dem som prefekten delegerat till) att göra omfördelning såväl mellan som inom enskilda kurser.

Resursfördelningsmodellen ska inte bromsa önskvärd utvecklingsdynamik, utan ge incitament att ompröva utbildningens genomförande och implementera nya undervisningsformer. Ytterst är det kursledaren som utformar schemat och därmed bestämmer avvägningen mellan olika undervisningsformer, gruppstorlekar, examinationens utformning etc. Detta understryks av den tidigare beslutade förändringen av kursplaner. Dessa ska inte längre ange hur kurserna ska genomföras – annat än i allmänna ordalag – den detaljerade fördelningen av timmar på olika typer av undervisning tas bort. Målen i kursplanen kommer att vara det styrande för utbildningens genomförande.

Det är inte heller meningen att det ska göras uppföljningar som granskar antalet faktiskt genomförda timmar av olika slag i olika kurser. Uppföljning görs via kursvärderingar med fokus på måluppfyllelse. De timuppgifter som ingår i modellen är bara ett beräkningsunderlag. Dock kan det sägas finnas en övergripande förväntan om att kurser som tilldelats resurser trots ett fåtal studenter, genomförs med schemalagda aktiviteter, och att kurser som fått extra ersättning för omfattande färdighetsträning, innehåller sådana inslag.

Samarbeten mellan olika institutioner

Modellen ska underlätta för samarbeten över organisatoriska gränser. Redan idag är det vanligt att flera institutioner inom SLU samverkar om genomförandet av kurser. En institution är kursansvarig medan ett obegränsat antal andra institutioner kan vara medansvariga. I Ladok registreras alla prestationer på den kursansvariga institutionen medan intäkter och kostnader i hög grad fördelas mellan de berörda parterna. Detta medför extra administration och försvårar analyser av det ekonomiska utfallet i relation till uppnådda prestationer.

Arbetsgruppen föreslår att all ekonomisk aktivitet samlas hos den kursansvariga institutionen från och med 2015. Kostnaden för personal från andra institutioner, som medverkar i kursens genomförande, ska internfaktureras den kursansvariga institutionen. Det innebär att kostnader, intäkter och prestationer är samlade på samma enhet. Data i olika system blir jämförbara, vilket underlättar planering och uppföljning samt hanteringen av gemensamma kostnader. Dock blir bilden av enskilda institutioners medverkan i utbildningen inte helt rättvisande, eftersom medansvariga institutioners andel av prestationer ingår i redovisningen under respektive kursansvarig institution.

Detta förfarande innebär att medansvariga institutioner får betalt för sin medverkan av kursansvarig institution, som därmed ensam får bära ansvaret för det ekonomiska resultatet. Det innebär vidare att institutionens möjlighet att omfördela resurser begränsas till den egna delen av medelstilledningen.

Bilaga 1: Programnämnder och programgrupper

PN landskap & trädgård (PN L&T)

- Landskapsarkitekt
- Park och trädgård
- Odling, trädgård
- Studenter och kurser utan programkoppling

Totalsumma för PN landskap & trädgård

PN naturresurser & jordbruk (PN N&J)

- Naturvetenskap
- Teknik
- Lantmästare
- Ekonomi
- Landsbygd/miljö/tvärvetenskap
- Studenter och kurser utan programkoppling

Totalsumma för PN naturresurser & jordbruk

PN Skog (PN S)

- Skogsmästare
- Jägmästare + master
- Studenter och kurser utan programkoppling

Totalsumma för PN Skog

PN veterinärmedicin & husdjur (PN V&H)

- Veterinärmedicin
- Djuromvårdnad
- Husdjursvetenskap
- Hippologi
- Studenter och kurser utan programkoppling

Totalsumma för PN veterinärmedicin & husdjur

Bilaga 2: PN:s planering och FN:s beslut till institutionerna

Varje PN föreslår medelstilldelning till kursansvariga institutioner som medverkar i de program som respektive PN ansvarar för. Därefter summeras tilldelningen från alla berörda PN innan respektive FN fastställer sitt tilldelningsbeslut.

Baserat på planering av PN...	... beslutar FN om medelstilldelning...	... till institutionerna
PN L&T PN N&J PN V&H	FN -LTV	Arbetsvetenskap, ekonomi och miljöpsykologi Biosystem och teknologi* Landskapsarkitektur, planering och förvaltning Stad och land* Växtförädling Växtskyddsbiologi
PN N&J PN V&H PN L&T	FN-NJ	Akvatiska resurser Ekologi* Ekonomi Energi och teknik Kemi och bioteknologi Livsmedelsvetenskap Mark och miljö* Mikrobiologi Norrländsk jordbruksvetenskap* Skoglig mykologi och växtpatologi* Skoglig resurshushållning* Stad och land* Vatten och miljö Växtbiologi Växtproduktionsekologi

PN S	FN-S	Ekologi* Mark och miljö* Skogens biomaterial och teknologi Skoglig fältforskning Skogens ekologi och skötsel Skogens produkter Skoglig genetik och växtfysiologi Skoglig mykologi och växtpatologi* Skoglig resurshushållning* Skogsekonomi Skogsmästarskolan Sydsvensk skogsvetenskap Vilt, fisk och miljö
PN V&H PN N&J	FN-VH	Anatomi, fysiologi och biokemi Biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap Husdjurens miljö och hälsa Husdjurens utfodring och vård Husdjursgenetik Kliniska vetenskaper Biosystem och teknologi* Norrländsk jordbruksvetenskap*

*) fakultetsgemensam institution

Bilaga 3: Gemensamma parametrar i modellen – teknisk beskrivning

I det följande beskrivs steg 2 av modellen, från fakultets- till institutionsnivån, enligt arbetsgruppens förslag. Lärarlön är en grundparameter och utgår från en genomsnittlig lektorslön vid SLU, för närvarande 42 000 kr/månad i direkt lön. Till den direkta lönen tillkommer:

- LKP och semestertillägg (f.n. 50,5 % på lön)
- **semesterersättning** (f.n. 14,7 % på lön)
- lokalkostnader (f.n. 6,0 % på lön)
- universitetspåslag (f.n. 15 % på lön)
- fakultetspåslag (varierar idag, här f.n. 5,0 % på lön)
- institutionspåslag (varierar idag, här f.n. **15,0 %** på lön)

Ersättning för kursansvar och administration varierar med kursens omfattning i högskolepoäng och motsvarar två veckors ersättning för en 15 hp-kurs. Vid relativt sett stora studentgrupper (25 eller fler studenter) ges en extra ersättning, som beskriver en avtagande ökning enligt nedanstående tabell.

Antal studenter	Extra ersättning för kursansvar och administration
40 studenter	800 kr/hp
60 studenter	1500 kr/hp
80 studenter	2100 kr/hp
100 studenter	2500 kr/hp

För föreläsningar beräknas ersättning per timme föreläsning multiplicerat med faktorn 4 för att täcka för- och efterarbete. För en timme "in action" beräknas alltså resurser för totalt fyra arbetstimmar. Likaså för övningar beräknas ersättning per timme övning multiplicerat med faktorn 4. Detta gäller dock bara för en ansvarig lärare per övning. För kurser som kräver mer än en grupp, räknas lärartid multiplicerat med faktorn 1 för tillkommande grupper.

En kategorisering av typ av undervisning sker med avseende på mängden färdighetsträning/övningar. Ersättningen beräknas på den schablonmässiga mängden undervisningstid enligt tabellen nedan. Enligt förslaget är den lägsta nivån 8 lärarledda timmar per vecka.

Typ av undervisning - mängd färdighetsträning/ övningar	Andel lärarledd tid av total tid	Antal lärarledda tim per vecka	Föreläsningar, tim per vecka	Övningar, tim per vecka
Ingen lärarledd	20 %	8	8	0
Liten mängd	30 %	12	6	6
Mellanmängd	40 %	16	5	11
Stor mängd	60 %	24	3	21

En ytterligare kategorisering görs med avseende på schabloniserad gruppstorlek för färdighetsträning/övningar. För att förenkla modellen finns en begränsning i vilka kombinationer av mängden färdighetsträning/övningar respektive gruppstorlek som är möjliga, se tabellen nedan.

Typ av undervisning - gruppstorlek	Studenter per lärare	Andel färdighetsträning
Föreläsningar/helkurs		Ingen eller låg
Övnings- och seminariegrupper	20	Låg, mellan eller hög
Laborationsgrupper	12	Låg, mellan eller hög
Smågruppsundervisning, t.ex. designstudio	5	Mellan eller hög
Mikrogruppsundervisning, t.ex. klinikträning	3	Mellan eller hög

Ersättning för examination varierar med kursens antal studenter samt omfattning i högskolepoäng och motsvarar en timme per student på en 15 hp-kurs. Tiden det tar att examinera varierar mycket beroende på typ av examination, vilket modellen inte tar hänsyn till.

Ersättning för lokalkostnader följer SLU:s interna lokalprislista. Ett schablonmässigt tillägg görs för omkostnader i undervisningen samt för de resurser som avser finansiera universitetsgemensamma utbildningskostnader.

Bilaga 4: Konsekvensanalys av modellen från fakultets- till institutionsnivån

Om steg 2 av modellen från fakultets- till institutionsnivån tillämpas med de parametervärden som anges i bilaga 3 blir utfallet (tkr) enligt nedanstående tabell för en 15-hp-kurs med totalt 15 respektive 60 studenter på kursen.

Gruppstorlek, typisk aktivitet	Mängd färdighetsträning/övningar							
	Ingen lärarledd färdighetsträning (föreläsningar ca 8 tim/vecka)		Liten mängd färdighetsträning (litet gruppundervisning), ca 5 tim/vecka		Mellanmängd färdighetsträning (gruppundervisning), ca 10 tim/vecka		Stor mängd färdighetsträning (mycket gruppundervisning) ca 20 tim/vecka	
	15 stud	60 stud	15 stud	60 stud	15 stud	60 stud	15 stud	60 stud
Föreläsningskurs (helkurs)	307	369	406	474	-	-	-	-
Övningar i fält/på sal, seminarier, ca 20 studenter per grupp	-	-	406	540	505	712	704	1 035
Laborationer, ca 10 studenter per grupp	-	-	415	607	522	844	734	1 282
Smågruppsundervisning, ca 5 studenter per grupp	-	-	-	-	638	1 309	950	2 144
Mikrogruppsundervisning, ca 3 studenter per grupp	-	-	-	-	771	1 839	1 196	3 130

Bilaga 5: Konsekvensanalys av modellen med andra parametervärden

Om steg 2 av modellen, från fakultets- till institutionsnivån, istället tillämpas med en **genomgående högre lärar-intensitet** än den anges i bilaga 3 och 4 blir utfallet (tkr) enligt nedanstående tabell för en 15-hp-kurs med totalt 15 respektive 60 studenter på kursen.

Gruppstorlek, typisk aktivitet	Mängd färdighetsträning/övningar							
	Ingen lärarledd färdighetsträning (föreläsningar ca 10 tim/vecka)		Liten mängd färdighetsträning (litet gruppundervisning), ca 15 tim/vecka		Mellanmängd färdighetsträning (gruppundervisning), ca 20 tim/vecka		Stor mängd färdighetsträning (mycket gruppundervisning) ca 30 tim/vecka	
	15 stud	60 stud	15 stud	60 stud	15 stud	60 stud	15 stud	60 stud
Föreläsningkurs (helkurs)	357 (+50)	421 (+52)	480 (+74)	553 (+79)	-	-	-	-
Övningar i fält/på sal, seminarier, ca 20 studenter per grupp	-	-	481 (+75)	636 (+96)	605 (+100)	850 (+138)	852 (+148)	1 255 (+220)
Laborationer, ca 10 studenter per grupp	-	-	491 (+76)	718 (+111)	625 (+103)	1 016 (+172)	891 (+157)	1 563 (+281)
Smågruppsundervisning, ca 5 studenter per grupp	-	-	-	-	770 (+132)	1 596 (+287)	1 160 (+210)	2 641 (+497)
Mikrogruppsundervisning, ca 3 studenter per grupp	-	-	-	-	936 (+165)	2 259 (+420)	1 468 (+272)	3 872 (+742)

Om steg 2 av modellen från fakultets- till institutionsnivån istället tillämpas med en **genomgående lägre förberedelse** än den anges i bilaga 3 och 4 blir utfallet (tkr) enligt nedanstående tabell för en 15-hp-kurs med totalt 15 respektive 60 studenter på kursen. I nedanstående analys används **faktor 3 istället för 4**. Differensen mot grundalternativet anges i parantes.

Gruppstorlek, typisk aktivitet	Mängd färdighetsträning/övningar							
	Ingen lärarledd färdighetsträning (föreläsningar ca 8 tim/vecka)		Liten mängd färdighetsträning (litet gruppundervisning), ca 5 tim/vecka		Mellanmängd färdighetsträning (gruppundervisning), ca 10 tim/vecka		Stor mängd färdighetsträning (mycket gruppundervisning) ca 20 tim/vecka	
	15 stud	60 stud	15 stud	60 stud	15 stud	60 stud	15 stud	60 stud
Föreläsningskurs (helkurs)	260 (-48)	321 (-48)	335 (-71)	403 (-71)	-	-	-	-
Övningar i fält/på sal, seminarier, ca 20 studenter per grupp	-	-	335 (-71)	469 (-71)	410 (-95)	617 (-95)	561 (-142)	893 (-142)
Laborationer, ca 10 studenter per grupp	-	-	343 (-72)	535 (-72)	427 (-95)	749 (-95)	592 (-142)	1 140 (-142)
Smågruppsundervisning, ca 5 studenter per grupp	-	-	-	-	543 (-95)	1 214 (-95)	808 (-142)	2 002 (-142)
Mikrogruppsundervisning, ca 3 studenter per grupp	-	-	-	-	676 (-95)	1 744 (-95)	1 054 (-142)	2 987 (-142)